

mimo jiné připraveno dvanáct bowlingových drah a šest kulečnických stůlů. Na budovu vlastního komplexu navazuje amfiteátr a park o rozloze pěti hektarů při obou březích Mže, spojených lávkami. Stejně jako v interiérech se i tady koná během roku řada kulturních a sportovních akcí – a ke sportu, případně k procházkám slouží i **cyklostezky**, které se v parku sbíhají, respektive se odtud rozbíhají. Vedou například na severozápad k zoologické zahradě (viz str. 35) a do Křimic, nebo podél Mže na východ, do romantických uliček čtvrti Roudná při levém břehu, až k bezbariérové restauraci s toaletou pro vozíčkáře

▲ Hala TJ Union – Pláčpong neboli zábavně-sportovní turnaj ve stolním tenise, hraném v invalidních vozících chodícími i nechodícími hráči TJ Union

a s příjemnou zahradní terasou **hotelu U Pramenů**. Týmž směrem, ale po pravém břehu (na něj se lze dostat přes lávku před Rooseveltovým mostem), dojdete k půvabnému, **minipivovaru Groll** budícím dojem oázy klidu v centru města, kde podle tradičních plzeňských receptur vaří a v pivnici, bezbariérově přístupné z nádvoří, čepují pivo *Lotr*. Je nefiltrované a bez konzervantů, vařené v měděných kotlích, vsazených unikátně do kachlových kamen, která jsou ovšem v prvním patře.

Naproti *Grollu* stojí **parkovací dům Rychtářka**, kde lze po příjezdu do Plzně v pohodlí a v bezpečí zaparkovat (vozičkář tu na požádání může použít bezbariérové WC i v případě, že tu neparkuje). Odtud lze buď přejít po lávce z parkovacího domu do Rooseveltovy ulice, zhruba 150 m od náměstí Republiky, nebo pokračovat bez auta po cyklostezce na pravém břehu Mže do Štruncových sadů (viz str. 27) a dál, až k soutoku řek Mže a Radbuzy pod pivovarem *Prazdroj*.

Ojedinelou síť cyklostezek po nábřežích plzeňských řek ovšem můžete využít i při cestě k jihu – například do lokality Hradiště (viz str. 109), anebo ještě dál, až za jižní okraj města. Povrch všech zmíněných cyklostezek, jež se sbíhají právě pod *Plazou* (a patří do kategorie takzvaných smíšených, tedy určených pro cyklisty a handbikery, ale i vozičkáře, rodiny s kočárky a chodce), je zpevněný, převážně asfaltový, odpovídající tomu, že areál *Plazy* je řešen bezbariérově, včetně bezbariérových toalet.

Rovněž po cyklostezce se můžete od *Plazy* vydat i směrem západním, kolem areálu sportovišť **TJ Union Plzeň** (Radčická ulice 4) s fotbalovým hřištěm, halou pro stolní tenis a s restaurací *Na Potravínách* (venkovní sezení je přístupné bez bariér, ovšem do vlastní restaurace, stejně jako do haly, se vchází přes dva, respektive tři schody). Od *TJ Union* pak budete pokračovat dál po asfaltovém povrchu až k blízkému **Kalikovskému mlýnu** (Radčická 40), kde v budově zrekonstruovaného bývalého mlýna najdete bezbariérově přístupnou restauraci s unikátním proskleným výhledem na původní funkční malou vodní elektrárnu s Kaplanovou turbínou a před mlýnem zahradní restauraci na poloostrově přímo nad jezem na řece Mži. K dispozici jsou samozřejmě bezbariérová WC.

Severní Předměstí

Z centra Plzně na její Severní Předměstí se dá bez bariér samozřejmě dojet autem, nízkopodlažním autobusem nebo tramvají, nicméně nejpoetičtější je cesta od již zmíněného Kalikovského mlýna k Lochotínskému parku alejí zvanou **Kilometrovka**.

Lochotínský pavilon ▲

Alejí památných stromů Kilometrovka ▲

Alej památných stromů, vyměřená v délce 1 070 m *Jednotou pro zakládání sadů a okraslování města Plzně a jeho okolí* roku 1892 a následujícího roku vysázená, vede širokým údolím levého břehu Mže přes lochotínské louky. Cesta zpevněná šterkem, vhodná pro pěší, cyklisty, handbikery, pro elektrické vozíky i pro zdatnější vozičkáře s mechanickým vozíkem, končí na úpatí svahu, na němž se rozprostírá **Lochotínský park**. Ten byl v oblasti Lochotína, pojmenované podle někdejší tvrze rytíře Lochoty, budován od roku 1832, opět zásluhou královského purkmistra Martina Kopeckého. Ten rovněž inicioval výstavbu lázeňského komplexu na návrší nad parkem, odkud se i dnes nabízejí výhledy na město, byť zčásti zastíněné stromy. Lázně čerpaly přírodní léčivou vodu z nedalekého pramene a byly zároveň jedním z center společenského života (například roku 1841 se právě tady konal první český ples v Plzni), jehož se na počátku 40. let 19. století čile účastnil i v Plzni pobývajícím nepříliš vzorný student, pozdější slavný skladatel Bedřich Smetana. Komplex lázní zůstal v provozu do druhé světové války, během níž tu sídlil německý lazaret. Po válce už lázně nebyly obnoveny a byly zhořeny kvůli stavbě silnice. Zachovala se jen malá část, empírový **Lochotínský pavilon**, dnes užívaný jako modlitebna a komunitní centrum věřících z blízkého sídliště.

Zoologická a botanická zahrada města Plzně

Největším turistickým lákadlem Severního Předměstí a zároveň i nejnavštěvovanějším turistickým cílem na Plzeňsku vůbec je celoročně otevřená zoologická a botanická zahrada v areálu umístěném západně za Lochotínským parkem. Druhá nejstarší zoo v České republice (založena roku 1926 v Doudlevcích na plzeňském Jižním Předměstí – na Lochotíně sídlí od roku 1963) i druhá co do návštěvnosti (údaj za rok 2010) se pyšní originálním rozčleněním areálu do společných zoologicko-botanických expozic, v nichž se nacházejí vždy živočišné i rostliny původem ze stejných geografic-

Expozice zemědělského náčiní na statku Lüftnerka v zoo Plzeň ▲

Výroba keramiky v pravěké vesnici v areálu zoo ▲

Méně exotický, a přesto (anebo právě proto?) neméně přitažlivý svět vás čeká na **statku Lüftnerka**, nenásilně včleněném do prostoru zoo. Na statku z 19. století s domácími zvířaty si prohlédnete expozici zemědělského náčiní, do níž je přístup z velké části zcela bez bariér, stejně jako je bez bariér (i s toaletou pro vozičkáře) restaurace *Lüftnerka* provozovaná na tomto statku a stylizovaná do podoby hostince z 19. století. Mezi ne úplně zoologickými atrakcemi zahrady vyniká **tank M4 Sherman**, který „osobně“ sloužil u 16. obrněné divize, jež osvobodila Plzeň. V zoo tvoří součást expozice na místech, kde za druhé světové války bývala podzemní *Lochotínská pevnost* německé protiletectvé obrany; do interiéru v bunkrech se ale kvůli úzkým průchodům s invalidním vozíkem nedostanete. Pokud cestujete s dětmi, potěší je kromě tanku

K obyvatelům zahrady samozřejmě patří medvědi ▲

Žirafy ▲

Lemuři ▲

A také hejno tučňáků ▲

Historický tank M4 Sherman ▲

a statku také **pravěká vesnice** nad statkem Lüftnerka či možnost svézt se z náměstí Republiky do zoologické zahrady a zpět speciálním *Zoo vláčkem*.

Celý areál Zoo Plzeň je bez bariér, a to včetně veřejných toalet, „africké“ restaurace *Kiboko*, občerstvení *Sibiřský srub*, prodejny suvenýrů *U Lemura* a dalších. Návštěvníci s omezenou schopností pohybu se do zoo dostanou jak hlavní branou z ulice Pod Vinicemi, tak branou v horní (severní) části od sídliště Vinice. Problém představuje pouze svažité terén, který je v určitých úsecích fyzicky náročný a pro lidi na mechanických vozících bez doprovodu může být nebezpečný. V této souvislosti stojí za zmínku **kamenná zahrada Šowa-en** (Jestřáb) japonského architekta Harady ve východní části areálu, kam vede pro vozíčkáře, ale i pro lidi chodící o holích a rodiny s kočárkem, extrémní stovka schodů. Vyhnout se jim můžete zakoupením „dvojitě“ vstupenky do zoo a *DinoParku* (viz str. 35), odkud ke kamenné zahradě sejdete pohodlněji shora, a vychutnáte si tak nejenom osobitou orientální atmosféru, ale i výhled na Plzeň a na údolní nivu řeky Mže od 400 let starého památného, Körnerova dubu. Architekt jej zakomponoval do kamenné zahrady jako jednu z dominant.

Otvírací doba celoroční,
cenová hladina 50–100, 100–150 Kč
Zoologická a botanická
zahrada města Plzně
Pod Vinicemi 9, 301 00 Plzeň
tel.: 378 038 325
e-mail: zoo@plzen.eu
www.zooplzen.cz

Lochotín a Porta

Východní část zoologické a botanické zahrady sousedí s **Lochotínským amfiteátre**m, místem, na které nostalgicky vzpomíná snad každý, kdo byl v letech 1981–1989 účastníkem fenoménu zvaného **Porta** – festivalu trampských, folkových a country písniček, při němž amfiteátr každoročně zaplňovalo i třicet tisíc lidí. Ten je dnes poněkud zchátralý, jak zřejmě bývá údělem míst zašlé slávy, a spravuje ho a renovuje právě Zoologická a botanická zahrada města Plzně. Nadále se tu ovšem konají rockové, folkové i jiné koncerty, nejrůznější zábavné akce a promítá zde letní kino. Bez bariér se do horní části amfiteátru dostanete **Lochotínským parkem**, dolů k pódiu vás dovede cesta z ulice Pod Vinicemi.

WestPark

Nedaleko jihozápadního okraje zoologické a botanické zahrady najdete westernový areál – svérázné **muzeum Divokého západu**, oživující vystoupeními a soutěžemi, ale i večerními programy s hudbou a tancem ve westernovém a indiánském stylu. Areál, včetně zastřešeného prostoru pro 150 lidí a občerstvení **Chuck Wagon Bar**, se rozkládá na rovinatém pozemku se šterkovými cestami, sjezdovými i s invalidním vozíkem. Zároveň

se odtud můžete vydat za město, i když po v celku frekventované silnici, směrem do obce Radčice proti proudu řeky Mže, a obhlédnout skalní útvary na levém břehu. K nejnámějším patří proslulá skála, zvaná **Čertova kaza-telna**.

Otvírací doba sezonní,
cenová hladina 100–150 Kč
WestPark
Radčická 109, 301 00 Plzeň
tel.: 606 774 491
e-mail: info@westpark.cz
www.westpark.cz

Pistolnická show v plzeňském WestParku ▲

DinoPark

Brána do světa druhohor ▲

Atraktivitu plzeňské zoologické a botanické zahrady zvyšuje tříhektarový zábavní park v severovýchodní části areálu. Dino-Park je se zoo propojen, ale má i vlastní vchod z ulice Nad Zoo při jižním okraji sídliště Vinice. Jak už název napovídá, čeká tu na vás svět druhohor se třemi desítkami v nejednom případě pohyblivých a ozvučených modelů druhohorních ještěřů v životní velikosti. Mezi nimi přirozeně nechybí Tyrannosaurus rex, ale najdete tu i paleontologické dětské hřiště a 3D kino, kde se promítají filmy vyrobené speciálně pro **DinoPark**. Po parku, otevřeném od 1. dubna do 31. října, se lze pohybovat bez bariér, pouze zatáčka ve vstupní chodbě 3D kina by rozměrnějším elektrickým vozíčkům mohla činit potíže.

Otvírací doba sezonní,
cenová hladina 100–150 Kč
DinoPark
Nad Zoo 1, 301 00 Plzeň
tel.: 378 774 636
e-mail: plzen@dinopark.cz
www.dinopark.cz

Dům pohádek a cukrárna U Večernička

Severovýchodně od zoologické zahrady stojí nad Lochotínským amfiteátre dům, kde budou ve svém žvilu hlavně děti od 3 do 6 let. Uvnitř je okouzlivá laskavá atmosféra českých večerníčkovských pohádek, přivítá je čtyřmetrová pařezová chaloupka, les Ráholec, dětský ateliér, sál, kde se promítají filmy, hraje se divadlo a tím vším tu provázejí postavičky Večernička, Křemílka, Vochoomůrky nebo Krtečka. Dům s velkým dětským hřištěm na střeše a nekuřáckou cukrárnou **U Večernička** je bezbariérový a má i toaletu pro vozíčkáře, tudíž sem může děti bez obav přivést (či tu pro ně například nechat uspořádat oslavu) i člověk s těžším fyzickým handicapem.

Dům pohádek
ulice Na Chmelnicích, 301 00 Plzeň
tel.: 724 770 728
www.dumpohadek.cz

Starý Bolevec

Severní Předměstí skrývá i zajímavou kuriozitu – vysokými panelovými domy obklíčenou **vesnickou památkovou zónu**, ves Bolevec, jejíž minulost sahá k nejranějšímu osídlení těchto končin slovanskými kmeny. Nejstarší písemná zmínka o Bolevci, na starých listinách psaném *Olewecz*, pochází z roku 1382, kdy patřil kapitule sv. Apolináře v Praze. Patřil jí až do roku 1460, kdy Bolevec jakožto poddanskou ves koupilo za 200 kop pražských grošů město Plzeň a založilo na zdejších lukách rybníční soustavu (viz str. XXX). Přestože Plzeň ve 20. století Bolevec úplně pohltila, uchovaly si selské usedlosti na **bolevecké návsi** ráz statků, groteskně utopených v sídlišti.

Tato architektonická hříčka má nezaměnitelný půvab, který ještě ozvláštňuje čajovna *Relax* s antickými lázněmi a věštrnou v historickém statku „U Kódlů“ (čp. 6). Čajovna má bezbariérový přístup, WC pro vozíčkáře tu však není. Nejbližší najdete o 400 m severněji, v *Bolevecké pizzerii* na rohu ulic Kaznějovská a U Jam, přičemž v ulici U Jam má bezbariérovou klubovnu i **Cestovní klub KID** (*Klub invalidních dobrodruhů*, informace o klubu na www.ckkid.cz). V ní handicapovaní turisté získají informace cestování po Plzeňsku (viz str. 7), mohou navštívit některou z pořádaných akcí či si popovídat s lidmi, kteří se tu scházejí. Bezbariérové WC je samozřejmostí. Rovněž můžete vyrazit do italské restaurace *Pulcinella* u konečné tramvaje č. 1 (bezbariérový přístup bočním vchodem) nebo do kempu *Ostende* (viz str. 148) čili k východním břehům červené, respektive modré bezbariérové turistické trasy **Kolem Boleveckých rybníků** (viz str. 130). Ty vás provedou překvapivě malebnou přírodou na severním okraji Plzně.

Bolevecká návěs v obklíčení panelových domů ▲

Bolevecká pizzeria
Kaznějovská 47A
tel.: 377 540 986, 721 041 129
e-mail: boleveckapizzeria@volny.cz
www.boleveckapizzeria.cz

Jižní Předměstí

Zatímco Severnímu Předměstí dominuje zoologická a botanická zahrada a Bolevecké rybníky, ráz Jižního Předměstí Plzně určuje především rozlehlý areál *Škodových závodů* při jihozápadním okraji centra města a jižněji pak průmyslová zóna *Borská pole*. Areál podniku **Škoda** (dnes *Škoda Transportation*) nicméně není jen další z dominant, ale je zároveň jedním ze symbolů města Plzně a tradic výrazně industriální

▲ Značku okřídleného šípů nesou dnes hlavně výrobky dopravního strojírenství

K dominantám Plzně patří už po tři století Škodovy závody ▲

městské krajiny, v nichž pokračuje na *Borských polích* moderní technická architektura s areály jednotlivých firem, s nákupními centry a v neposlední řadě s moderně pojatým kampusem **Západočeské univerzity**. Právě technický a průmyslový charakter této části města udává tón jak architektuře Jižního Předměstí, tak i architektuře města Plzně jako celku.